

9- MA'RUZA

MAVZU. OZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI HUZURIDAGI INTELLEKTUAL MULK AGENTLIGIDAGI EHMUCHUN DASTURLAR VA MA'LUMOTLAR BAZASI XIZMATI

REJA:

1. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga mualliflikligi.
2. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlari.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga mualliflik, shuningdek muallifning (mualliflarning) yoki o'zga huquq egasining shaxsiy va mulkiy huquqlari amaldagi qonun hujjatlariga muvofiq aniqlanadi. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasining muallifi (mualliflari) yohud o'zga huquq egasi EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasini modifikatsiyalashni, shu jumladan dasturni bir dasturlash tilidan boshqa tilga o'tkazishni amalga oshirish va (yoki) amalga oshirishga ruxsat etish borasida mutlaq huquqqa ham egadir. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar shartnoma bo'yicha o'zga jismoniy yoki yuridik shaxslarga to'liq yoki qisman o'tkazilishi mumkin. Shartnoma yozma shaklda tuziladi va unda albatta quyidagilar belgilab qo'yiladi: EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasidan foydalanish hajmi va usullari, haq to'lash tartibi va mukofot puli miqdori, shartnomaning amal qilish muddati. EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar qonunda belgilangan tartibda meros bo'lib o'tadi.

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga nisbatan mualliflik huquqini e'tirof etish shartlari

EHM uchun dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga nisbatan mualliflik huquqi ular yaratilgach yuzaga keladi. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mualliflik huquqi e'tirof etilishi va ro'yobga chiqarilishi uchun ro'yxatdan o'tkazish yoki o'zga rasmiyatchiliklarga rioya etish talab qilinmaydi.

Mualliflik huquqi obyekti bo'lmagan materiallardan (asarlardan) tarkib topgan ma'lumotlar bazasiga nisbatan mualliflik huquqi ma'lumotlar bazasini yaratgan shaxslarga tegishli bo'ladi. Boshqa shaxsning mualliflik huquqi obyekti bo'lgan materiallarni o'z ichiga olgan ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mualliflik huquqi bunday materiallarning har biriga nisbatan mualliflik huquqiga rioya qilingan taqdirdagina e'tirof etiladi.

Ma'lumotlar bazasiga kiritilgan materiallarning har biriga nisbatan mualliflik huquqi saqlanadi. Bu materiallar ma'lumotlar bazasidan qat'i nazar ishlatilishi mumkin.

Ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mualliflik huquqi boshqa shaxslarning ushbu ma'lumotlar bazasiga kirgan materiallar va asarlarni mustaqil ravishda tanlashi va tashkil etishiga monelik qilmaydi.

Huquq egasi o'z huquqlaridan xabardor qilish maqsadida EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasining birinchi bor bosib chiqarilishidan e'tiboran mualliflik huquqining uch qismdan: doira yoki kichik qavs ichiga olingan "S" harfi, huquq egasining nomi (ismi), EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasi birinchi bor bosib chiqarilgan yil ko'rsatilgan yozuvdan tarkib topgan himoya belgisini qo'llashi mumkin.

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga bo'lgan mualliflik huquqi ularning moddiy ashyosiga nisbatan mulk egaligi huquqi bilan aloqador emas. Moddiy ashyoga nisbatan bo'lgan huquqlarni o'zgalarga har qanday tarzda berish EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga bo'lgan mualliflik huquqlaridan birortasining o'zgalarga o'tib qolishiga sabab bo'lmaydi.

Mualliflik huquqining amal qilish muddatlari

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga bo'lgan mualliflik huquqining amal qilish muddatlari qonunchilikda ko'zda tutilgan mualliflik huquqi normalariga muvofiq belgilanadi.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga mualliflik, shuningdek muallifning (mualliflarning) yoki o'zga huquq egasining shaxsiy va mulkiy huquqlari amaldagi qonunchilikka muvofiq aniqlanadi. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasining muallifi (mualliflari) yoxud o'zga huquq egasi EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasini modifikatsiyalashni, shu jumladan dasturni bir dasturlash tilidan boshqa tilga o'tkazishni amalga oshirish va (yoki) amalga oshirishga ruxsat etish borasida mutlaq huquqqa ham egadir.

Mulkiy huquqlarni o'zgalarga o'tkazish

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar shartnoma bo'yicha o'zga jismoniy yoki yuridik shaxslarga to'liq yoki qisman o'tkazilishi mumkin. Shartnoma yozma shaklda tuziladi va unda albatta quyidagilar belgilab qo'yiladi: EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasidan foydalanish hajmi va usullari, haq to'lash tartibi va mukofot puli miqdori, shartnomaning amal qilish muddati.

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar qonunda belgilangan tartibda meros bo'lib o'tadi.

Xizmat vazifalarini bajarish tartibida yaratilgan EHM uchun dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar

Xizmat vazifalarini bajarish tartibida yoki ish beruvchining topshirig'iga binoan yaratilgan EHM uchun dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlar ish beruvchiga, basharti u bilan muallif o'rtasidagi shartnomada o'zgacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, tegishli bo'ladi. Haq to'lash tartibi va mukofot puli miqdori muallif bilan ish beruvchi o'rtasidagi shartnomada belgilab qo'yiladi.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga nisbatan mulkiy huquqlarga ega bo'lgan tashkilot yoki korxona (mulkchilik shaklidan qat'i nazar) qayta tashkil qilinsa, tarqatib yuborilsa yoki tugatilsa, barcha mulkiy huquqlar tegishli ravishda sudning yoki tugatish komissiyasining qaroriga ko'ra muallifga (mualliflarga), davlatga yoki boshqa huquqiy vorisga o'tkazilishi mumkin.

EHM uchun yaratilgan dasturlar va ma'lumotlar bazalarini ro'yxatdan o'tkazish huquqi hamda ularni ro'yxatdan o'tkazish

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalariga nisbatan barcha shaxsiy va mulkiy yoki shartnomaga ko'ra faqat mulkiy huquqlarga ega bo'lgan O'zbekiston Respublikasining, boshqa davlatlarning jismoniy yoki yuridik shaxslari dasturlar yoki ma'lumotlar bazalarini ro'yxatdan o'tkazish huquqiga egadirlar. Huquq egasi EHM uchun yaratilgan dasturni yoki ma'lumotlar bazasini bevosita yoxud o'z vakili orqali Dasturiy mahsulotlar davlat reyestrda yoki Ma'lumotlar bazalari davlat reyestrda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Intellektual mulk agentligiga (bundan buyon matnda Agentlik deb yuritiladi) talabnoma berish orqali ro'yxatdan o'tkazishi mumkin.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasini rasmiy ro'yxatdan o'tkazish so'ralgan talabnoma (matnda bundan buyon ro'yxatdan o'tkazish talabnomasi deb yuritiladi) EHM uchun yaratilgan bitta dastur yoki bitta ma'lumotlar bazasiga taalluqli bo'lishi kerak. Ro'yxatdan o'tkazish talabnomasini rasmiylashtirish qoidalarini Agentlik belgilaydi.

Ro'yxatdan o'tkazish talabnomasi kelib tushgach, Agentlik kerakli hujjatlarning bor-yo'qligi va qoidalarining talablariga qanchalik muvofiqligini tekshirib chiqadi. Tekshirish natijasi ijobiy bo'lsa, Agentlik EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasini tegishli Reyestrda kiritadi, talabnoma beruvchiga rasmiy ro'yxatdan o'tkazilganlik to'g'risida guvohnoma topshiradi hamda ro'yxatdan o'tkazilgan EHM uchun yaratilgan dasturlar va ma'lumotlar bazalariga doir ma'lumotlarni Agentlikning rasmiy axborotnomasida e'lon qiladi.

Talabnoma beruvchi Agentlikning so'roviga ko'ra yoki o'z tashabbusi bilan ma'lumotlar rasmiy axborotnomada bosib chiqarilguniga qadar talabnoma materiallarini to'ldirish, ularga aniqlik kiritish va ularni tuzatishga haqlidir. Tekshirish natijasi salbiy bo'lsa, Agentlik talabnoma beruvchiga rasmiy ro'yxatdan o'tkazish rad etilganligini bildiruvchi hujjat topshiradi.

Rasmiy ro'yxatdan o'tkazish tartibini, rasmiy ro'yxatdan o'tkazilganlik to'g'risidagi guvohnoma shakllarini, ularda ko'rsatiladigan ma'lumotlar tarkibini Agentlik belgilaydi. Rasmiy axborotnomada e'lon qilinadigan ma'lumotlar ro'yxati ham Agentlik tomonidan belgilanadi. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlarning o'zgalarga o'tkazilishi to'g'risidagi shartnomalar tomonlarning kelishuviga binoan Agentlikda ro'yxatdan o'tkazilishi mumkin.

Reyestrda kiritilgan ma'lumotlar toki aksi isbotlanmagunga qadar to'g'ri deb hisoblanadi. Ko'rsatilgan ma'lumotlarning to'g'riligi uchun talabnoma beruvchi javobgar bo'ladi.

EHM uchun yaratilgan dasturlarni yoki ma'lumotlar bazalarini ro'yxatdan o'tkazish hamda EHM uchun yaratilgan dasturlar va ma'lumotlar bazalaridan foydalanishga bo'lgan mulkiy huquqlarni boshqa shaxsga o'tkazish to'g'risidagi shartnomalarni ro'yxatdan o'tkazish bilan bog'liq yuridik ahamiyatga ega harakatlarni bajarganlik uchun davlat boji undiriladi. Ro'yxatdan o'tkazish uchun davlat bojining miqdorlari va uni to'lash muddatlari, davlat bojini to'lashdan ozod qilish, uning miqdorlarini kamaytirish yoki uni qaytarib berish uchun asoslar, shuningdek ro'yxatdan o'tkazish uchun davlat boji summasidan foydalanish tartibi qonunda belgilanadi.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasidan huquq egasi bilan tuzilgan shartnoma asosida foydalanish.

EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasidan boshqa shaxslarning (foydalanuvchilarning) foydalanishi huquq egasi bilan tuzilgan shartnoma asosida amalga oshiriladi, ushbu Qonunning 13-moddasida ko'rsatilgan hollar bundan mustasno.

EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalari sotilganda yohud ommaviy foydalanuvchilar uchun berib qo'yilganda shartnomalar tuzishning alohida tartibi qo'llanishi, xususan EHM uchun yaratilgan dasturlar yoki ma'lumotlar bazalarining berilayotgan nusxalarida shartnomaning tipik talablari bayon etib qo'yilishi mumkin.

Nazorat savollari:

1. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasi nima.
2. EHM uchun yaratilgan dastur yoki ma'lumotlar bazasiga bo'lgan mulkiy huquqlari qaqida ayting?
3. Mualliflik huquqining amal qilish muddatini aytib bering?
4. Mulkiy huquqlarni o'zgalarga o'tkazishni tushuntirib bering?